

Handläggare

Jessica Johansson, Skarpnäck SDF
Monika Lind, Enskede-Årsta-Vantör SDF
Therese Forsling, Enskede-Årsta-Vantör SDF
Linn Ljunglöf, Farsta SDF

Boendeplan för äldre 2021 med utblick mot 2040

Underlag från region östra söderort till stadsövergripande boendeplanering 2021, med utblick mot 2040.

Bakgrund

Stadsdelsnämnderna ska per region gemensamt ta fram underlag till stadsövergripande boendeplanering för 2021 med utblick mot 2040, där äldreförvaltningen samordnar stadens arbete. Den stadsövergripande äldreboendeplanen ska därefter godkännas av kommunstyrelsen och vara vägledande för nämndernas kommande beslut gällande större förändringar av stadens äldreboendebestand. Regionens boendeplan innehåller en sammanställning av uppgifter som efterfrågats av äldreförvaltningen i arbetet. För att kunna tillgodose samtliga behov av boenden för äldre krävs samordning inom staden, där förändring av behov löpande behöver beaktas utifrån olika viktiga aspekter.

Äldreboendeplanering för region östra söderort utgår i enlighet med anvisningarna från Swecos framskrivning av äldreomsorgsbehovet i Stockholms stad samt utifrån Swecos rapporter om boendetider. Uppgifter om antal bostäder och personer i vård- och omsorgsboende och servicehus samt kö, flyttströmmar och lediga platser är hämtade ur stadens sociala system. I årets boendeplan ska även uppgifter om antal avslag utifrån otillgänglig bostad redovisas, vilket även redogörs för utifrån anvisningar, där regionens beställarenheter uppskattat antal avslag för 2019. Vidare är underlag hämtat från Swecos rapport om framtidens behov av seniorbostäder och Micasas rapport om plan för nybyggnation av seniorboenden.

Detta underlag till boendeplan har tagits fram i samarbete mellan Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäcks stadsdelsförvaltning.

Befolkning och behov

Befolkning och befolkningsutveckling

Regionens befolkningsutveckling

Ålder	2019	2022	2025	2030	2040
Totalt 65- år	28 030	30 080	32 500	37 470	47 020
Därav					
65-79 år	20 500	22 660	24 340	27 580	33 200
80- år	7 530	7 410	8 160	9 890	13 830
85- år	4 380	4 030	3 970	4 710	7 080
90- år	1 980	1 810	1 680	1 680	2 710

Enligt stadens officiella befolkningsprognos beräknas antalet personer som är 65 år och äldre att öka under de kommande åren. Ökningen är inte så stor fram till år 2022, den största ökningen sker mellan år 2030 och 2040. Skillnaden mellan prognos 2019 och prognos 2018 är väldigt små för den äldrebefolkningen i åldersgrupperna 80 år och uppåt respektive 90 år och uppåt i hela staden. Vad gäller åldersgruppen 65-79 år prognosticeras befolkningsutvecklingen få en något ökande utvecklingstakt i prognos 2019 jämfört med prognosen året innan.

Antalet yngre äldre, 65-79 år, förväntas öka i hela staden, där östra och västra söderort tillhör de regioner där den procentuella skillnaden blir störst med en ökning på cirka 68 procent mellan år 2019 och 2040. Till skillnad från tidigare där det under ett antal år skett en minskning av invånare över 80 år, förväntas nu målgruppen öka med anledning av de senaste årens ökning av de yngre äldre. I östra söderort beräknas antalet personer över 80 år dock fortsatt minska fram till år 2022, för att sedan på längre sikt till år 2040 öka med 84 procent i förhållande till 2019. I staden som helhet förväntas antalet personer över 80 år mer än fördubblas under perioden.

En viktig aspekt är hur befolkningsökningen kommer påverka behovet av äldreomsorg. På uppdrag av Stockholms stad har Sweco utvecklat en modell för att prognostisera äldreomsorg och tar fram årliga prognoser för hela staden och för de olika stadsdelsområdena.

Äldreomsorgsbehov

Prognos för behov av vård- och omsorgsboende

Stadsdelsnämnd	2019	2022	2025	2030	2040	Förändring % 2019-2040
Enskede-Årsta-Vantör	504	480	480	520	660	+31,0 %
Farsta	517	500	480	500	620	+19,9 %
Skarpnäck	255	250	260	290	380	+49,0 %
Region östra söderort Totalt	1276	1230	1220	1310	1660	+30,1 %

Prognos omsorgstagare vård- och omsorgsboende 2019 – 2040. Framskrivning av äldreomsorgsbehovet 2020-2040. Källa: Sweco

Utvecklingen av antalet omsorgstagare följer i stort befolkningsutvecklingen när det gäller behov av äldreomsorgsinsatser såsom hemtjänst i ordinärt boende, hemtjänst i servicehus, dagverksamhet och vård- och omsorgsboende.

I östra söderort väntas antalet omsorgstagare minska fram till år 2023, till skillnad från de övriga regionerna där antalet beräknas öka. På längre sikt väntas en ökning ske av antalet omsorgstagare inom samtliga områden, där det i övriga regioner i staden förväntas ske en mer betydande ökning än för östra och västra söderort. Den största ökningen av antal omsorgstagare väntas i region innerstaden. För östra söderort väntas en viss ökning av samtliga äldreomsorgstagare ske fram till år 2030, med vissa skillnader inom regionen. Den största ökningen sker mellan år 2030 och 2040.

Prognos 2018 hade relativt små avvikelser för staden som helhet jämfört med utfallet, men uppdelat på stadsdelsområden blir det tydligt att avvikelser för varje stadsdelsförvaltning kan variera stort från år till år. Östra söderort är den region som sammantaget har den största avvikelser när det gäller ökning av antalet omsorgstagare, vid jämförelse med föregående års prognos och utfallet för 2019. Skarpnäck var den stadsdelsförvaltning inom staden som hade den största avvikelser, vilket innebär fler brukare i behov av omsorgsinsatser än vad prognosen inför året visade.

Flyttströmmar

Äldreförvaltningens sammanställning av flyttströmmar mellan regioner visar förhållandevis små skillnader över tid för regionen. Av alla personer som fått beslut om vård- och omsorgsboende har 71 procent verkställts inom regionen och övriga i andra stadsdelsområden och kommuner. Förra årets siffra var 73 procent. Fördelningen av resterande beslut som verkställts i andra regioner eller kommuner är sju procent utanför Stockholms stad (80 platser), åtta procent i västra söderort (96 platser), elva procent i innerstaden (130 platser) och tre procent i västerort (33 platser).

Andelen beslut från övriga regioner i staden är relativt oförändrat i jämförelse med föregående år. Av andelen äldre med beslut om vård- och omsorgsboende från övriga regioner i staden har 15 procent från västerort (120 platser), tolv procent (236 platser) från innerstaden, och sex procent i västra söderort (66 platser) verkställts inom region östra söderort.

Boendetider

Sammanställningen av boendetider inom vård- och omsorgsboenden och servicehus som utförts av Sweco visar att boendetiden på vård- och omsorgsboende i staden är förhållandevis oförändrat jämfört med föregående år, 17,3 månader 2018 mot 17,7 månader 2017. Inom regionen har genomsnittet minskat från 16,9 månader till 14,5 månader, och är främst märkbar inom boenden

med somatisk inriktning. Minskningen av boendetiden är inte lika markant hos boenden med demensinriktning.

Den genomsnittliga boendetiden för servicehus inom staden är 36,8 månader vilket är något högre jämfört med föregående års genomsnitt om 32,3 månader. Inom regionen har en markant ökning skett. Från att ha legat mellan 11,3 – 11,8 månader under åren 2014-2017, har den genomsnittliga boendetiden inom servicehus ökat till 35,0 månader under 2018.

Det har skett en markant ökning av andel avslut i servicehus inom regionen de senaste åren, särskilt gällande avslut inom två månader. Även när det gäller avslut inom 12 respektive 24 månader på servicehus står regionen för den största ökningen från 2014 till

avseende vård- och omsorgsboenden och korttidsvården

Vård- och omsorgsboende – somatik och demens

Platser i vård- och omsorgsboende

Stadsdelsnämnd	Somatik	Demens	Totalt	Förändring % jmf Boendeplan 2020
Enskede-Årsta-Vantör				
Egen regi	170	260	430 ²	+4,0 %
Entreprenad	0	45	45	-33 %
Privat LOV	49	133	182	0 %
Farsta				
Egen regi	59	141	200	+4,2 %
Entreprenad	0	0	0	0 %
Privat LOV	170	176	346	+13,1 %
Skarpnäck				
Egen regi	32	31	63	0 %
Entreprenad	0	0	0	0 %
Privat LOV	36	48	84	0 %
Östra söderort				
Totalt antal platser	498	844	1355	+2,3 %

Antal platser i vård- och omsorgsboende, inriktning och driftform.

Mätdatum: december 2019

¹ Underlag för avslut inom 24 månader i servicehus för 2017-2018 är inte tillgängligt

² Varav åtta platser är lagda i ”malpåse”, dvs. tillfälligt stängda platser, på Högdalens vård- och omsorgsboende och är inte inräknade i summan.

Antalet platser i egen regi/entreprenad har minskat med tio platser inom regionen jämfört med föregående år. Farsta har ökat med åtta platser, Enskede-Årsta-Vantör har minskat med 18 platser och i Skarpnäck är antal platser oförändrat. Gällande det totala platsantalet, inkluderat privata platser att tillgå inom stadens LOV-avtal (lagen om valfrihetssystem), har en viss ökning av platser skett inom regionen.

I Enskede-Årsta-Vantör finns åtta lägenheter på Högdalens vård- och omsorgsboende som är tillfälligt stängda. I Skarpnäck och Farsta finns inga tillfälligt stängda platser i nuläget.

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd planerar att under 2020 säga upp hyreskontrakt för Enskededalens servicehus, Grangården, Skedvikens gruppboende, Smultronhemmet och Årsta vård- och omsorgsboende. Förvaltningen fick i beslut av nämnden i november 2019 i uppdrag att fortsätta planeringen för avvecklingen av Enskededalens servicehus och Smultronhemmet. Inom Årsta vård- och omsorgsboende har två avdelningar stängts på grund av minskad efterfrågan inför kommande rivning.

Edö vård- och omsorgsboende har under 2019 flyttat in i nya ombyggda lokaler och utökar därmed sitt platsantal med sammanlagt 19 platser. Hyreskontraktet för Veckobo vård- och omsorgsboende har sagts upp i december 2019, uppsägningstiden är nio månader och avslutas den 30 september 2020. Farsta stadsdelsnämnd beslutade i december 2019 om att avveckla Veckobo vård- och omsorgsboende, vilket innebär att dessa elva demensplatser inte finns med i sammanställningen av platsantalet inom regionen i årets äldreboendeplan. Boendet ska vara avvecklat senast den 30 april 2020.

Lediga lägenheter

Vård- och omsorgsboenden ingår i stadens valfrihetssystem. Region östra söderort hade totalt 25 lediga platser i december 2019, sex platser med somatisk inriktning och resterande med inriktning demens. Inom verksamheter som drivs i egen regi eller på entreprenad så fanns det sammanlagt 17 lediga platser, varav tre platser hade somatisk inriktning och 14 platser med inriktning demens. Åtta lediga platser fanns därmed inom övriga privata LOV-upphandlade verksamheter, där övervägande delen var platser med inriktning demens. Totalt antal lediga platser inom hela staden var 102, där övriga regioner i staden hade en majoritet av lediga platser med somatisk inriktning till skillnad mot region östra söderort som tvärtom hade en majoritet av lediga platser med demensinriktning.

Behov av ombyggnationer, större investeringar eller avvecklingar

I Skarpnäck planeras Hemmet för gamla att avvecklas i samband med att vård- och omsorgsboendet Bergholmsbacken står färdigt, vilket idag är planerat till år 2027. Syftet är att undvika att ha kvar äldre fastigheter för att skapa en hållbar lösning på sikt, för att inte behov ska uppstå av större ombyggnationer. Bergholmsbacken kommer att ha 72 platser, där inriktningen ännu inte är beslutad om.

Inom Enskede-Årsta-Vantör finns inga boenden med förelägganden från Arbetsmiljöverket, däremot finns boenden där hygienutrymmen inte uppfyller Arbetsmiljöverkets krav.

Årsta vård- och omsorgsboende ska rivas och ersättas med ett nytt modernt äldreboende. Projektet har skjutits fram i tiden på grund av oklarheter i detaljplanarbetet. I samband med rivningen ska boende erbjudas att välja annat boende inom valfrihetssystemet.

Fastigheten som inrymmer Högdalens vård- och omsorgsboende ska också rivas, men i ett senare skede. Under byggperioden ska de boende erbjudas att välja annat boende inom valfrihetssystemet alternativt om möjligt evakuering till det då nybyggda Årsta vård- och omsorgsboende.

Skedvikens vård- och omsorgsboende med inriktning mot demenssjukdom ska omstruktureras till LSS-boende enligt ett nämndbeslut från 2017. Det görs för att anpassa utbudet till efterfrågan på olika former av särskilt boende.

Smultronhemmet och Grangården med inriktning mot demenssjukdom ska avvecklas under 2020. Totalt 16 boende berörs som kommer erbjudas annat boende inom valfrihetssystemet.

Ingen annan avveckling av hela vård- och omsorgsboenden planeras. Däremot evakueras både Högdalens- och Årsta vård- och omsorgsboenden under en period under rivning och nybyggnation.

Efter nybyggnation minskar antalet lägenheter i vård- och omsorgsboende med fem lägenheter i Årsta och med 86 lägenheter i Högdalen. Samtidigt tillkommer cirka 160 seniorlägenheter.

Ett 30-tal lägenheter på Postiljonens vård- och omsorgsboende uppfyller inte Arbetsmiljöverkets krav avseende arbetsytor i hygienutrymmen. Farsta stadsdelsnämnd kommer att få en underrättelse gällande detta och får då i samband med det ta

ställning till hur nämnden går vidare i frågan. Eventuellt är delar av Postiljonens fastighet i behov av ombyggnation.

Ängsö vård- och omsorgsboende kan komma att behöva avvecklas framöver. Motiven utgår ifrån förslaget i 2020 års stadsövergripande äldreboendeplan, att vård- och omsorgsboenden med få lägenheter kan vara svåra att driva med budget i balans och med rådande utbudsöverskott bör därför mindre boenden avvecklas och om möjligt användas till andra angelägna ändamål.

Behov av nybyggnation

De beslutande förändringarna kring antal platser på vård- och omsorgsboenden inom region östra söderort är att platsantalet kommer att öka med totalt 316 platser fram till 2029. Planerad förändring, dvs. att markanvisning har sökts för ett specifikt projekt, inom regionen mellan 2025 och 2036 är en ökning med 324 boendeplatser. Utifrån Swecos prognos om antal omsorgstagare i behov av vård- och omsorgsboende kommer behovet av platser att tillgodoses inom regionen fram till år 2040. Det kommer att vara ett överskott av platser inom regionen fram till 2040, där övriga regioner i staden som väntas ha ett underskott kan köpa platser.

En förändrad behovsbild inom regionen är att behovet av mer avancerad hälso- och sjukvård samt omvårdnad ökar på särskilda boenden. Region östra söderort anser att detta är av vikt att beakta i den fysiska utformningen av särskilda boenden, vid både nybyggnation och det när det gäller ombyggnation.

Vård- och omsorgsboende med särskild inriktning mot exempelvis språk, kultur och etnicitet

Intressentboende är ett vård- och omsorgsboende som riktar sig till äldre utifrån olika intresseområden såsom språk, kultur och etnicitet. Inom region östra söderort finns inga intressentboenden i egen regi eller entreprenad. Inom regionen finns ingen större efterfrågan på intressentboenden. Den efterfrågan som finns inom region östra söderort tillgodoses genom det befintliga beståndet.

Vad det gäller särskild efterfrågan på boenden med hbtq- inriktning finns ingen känd efterfrågan inom region östra söderort. Det kan dock inte uteslutas att det inte finns ett eventuellt mörkertal gällande sådana önskemål och behov. Angående särskild efterfrågan på vård- och omsorgsboende inom ramen för förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska så finns ingen efterfrågan vad det gäller samiska och meänkieli. Efterfrågan på boende med inriktning på finska finns i viss utsträckning inom hela regionen, där efterfrågan tillgodoses genom det befintliga utbudet.

Vård- och omsorgsboende - Profilboende utifrån gemensamma sjukdomsdiagnoser och/eller funktionsnedsättning

Med profilboende avses ett vård- och omsorgsboende som har specialiserade kunskaper om en viss målgrupp med särskilda behov utifrån en specifik diagnos eller funktionsnedsättning.

Profilboendeplatser som finns i staden är inte LOV upphandlade och ingår inte i valfrihetssystemet. Inom region östra söderort finns inga profilboenden som drivs i egen regi eller på entreprenad. Inom regionen finns Gamlebo som är ett profilboende som riktar sig till äldre hemlösa med missbruksproblematik och som till följd av fysisk- och/eller psykisk ohälsa har ett omvårdnadsbehov. Boendet drivs i kommunal regi av socialförvaltningen.

Region östra söderort bedömer att behov och efterfrågan av denna typ av boenden är relativt lågt. Den förändrade målgruppen inom hemtjänsten, i kombination med den ökande äldre befolkningen, innebär dock sannolikt att behov och efterfrågan på profilboende med psykiatrisk inriktning kommer att öka i framtiden.

Vård- och omsorgsboende – Korttidsboende

Platser i korttidsboende

Stadsdelsnämnd	Somatik	Demens	Totalt	varav platser för anhörigstöd	Förändring jmf Boendeplan 2020
Enskede-Årsta-Vantör	2	2	4	0	-7
Farsta	10	6	16	0	0
Skarpnäck	0	0	0	0	0
Östra söderort Totalt	12	8	20	0	-7

Antal korttidsplatser per inriktning. Mät datum: januari 2020

Region östra söderort har totalt 20 korttidsplatser, vilket är en minskning med sju platser sedan föregående års boendeplan. Regionen har sammanlagt tolv platser med somatisk inriktning och åtta platser med inriktning demens. Antal platser bedöms tillgodose regionens behov men där möjligtvis en omfördelning av platsernas inriktning behöver göras framöver, för att öka andelen demensplatser utifrån nuvarande fördelning och efterfrågan. Fyra av dessa platser, två på respektive Rågsveds servicehus och Enskede Nya servicehus har inriktning mot både demens och somatik för att flexibelt kunna nyttja platserna utifrån behovet.

Regionen ser ett minskat behov av korttidsplatser där en anledning anses vara utifrån införandet av arbetsmodellen Tryggt mottagande i hemmet, som innebär att vissa brukare erbjuds anpassade insatser efter sjukhusvistelse. De nya bestämmelserna i staden utifrån lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård kan innebära att behovet av korttidsplatser kan komma att öka. Eftersom det finns insatser som kan förhindra att den enskilde behöver hamna på korttidsboende kommer regionen att gemensamt utveckla arbetssättet Tryggt mottagande i hemmet. Anledningen är att arbetet hittills visat sig gett goda resultat. Region östra söderort ser att behovet av korttidsplatser skulle kunna minska än mer om fler tillgängliga och anpassade bostäder fanns att tillgå, utifrån att insatser i högre utsträckning skulle kunna ges i det egna hemmet.

Servicehus

Platser och lediga lägenheter i servicehus

Stadsdelsnämnd	Antal servicehus	Antal lägenheter	Lediga lägenheter
Enskede-Årsta-Vantör	3	300	27
Farsta	0	0	0
Skarpnäck	0	0	0
Region östra söderort Totalt	3	300	27

Antal servicehus och lägenheter. Mät datum: december 2019

Inom region östra söderort finns ett minskat behov av servicehuslägenheter vid jämförelse över tid, där regionen istället ser ett ökat behov av seniorbostäder. Två lägenheter i Rågsveds servicehus och två lägenheter i Enskede Nya servicehus används för korttidsvård. Antal lägenheter som är uthyrningsklara enligt uppgifter i stadens sociala system är totalt 27, vilket inte förändrats avsevärt sedan föregående år då det var 28 lediga lägenheter klara för uthyrning. Den verkliga siffran för antalet tomma lägenheter är 67. Skillnaden kan till exempel bero på att boendet avvaktar städning, utflyttning, renovering och färdigställande av lägenheten för att den ska kunna hyras ut igen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd har många platser i förhållande till befolkningsstorleken och för närvarande råder en stor överkapacitet gällande lägenheter på servicehus. Detta innebär höga kostnader för bland annat tomgångshyror och personal.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning fick efter beslut av nämnden i november 2019 i uppdrag att fortsätta planeringen för avveckling av Enskededalens servicehus, vilket påverkat inflyttningen till servicehuset. På sikt planeras en avveckling av hela servicehuset.

Regionen ser inget behov av att planera för avveckling av fler servicehus än det som planeras för Enskededalens servicehus.

SHIS, HVB-hem och stödboende

Antalet köpta platser på SHIS, Stiftelsen hotellhem i Stockholm, för personer 65 år och äldre är totalt 14 platser inom östra söderort. Det har därmed skett en minskning av efterfrågan på dessa platser sedan föregående år, då det var 18 personer som erhållit boendeinsats via SHIS. Farsta har sju av dessa placeringar för 2019, Skarpnäck har fyra placeringar och Enskede-Årsta-Vantör har tre placeringar.

Antalet köpta platser på HVB-hem, Hem för vård och boende, för personer 65 år och äldre är totalt 55 platser inom regionen. Det har således skett en relativt betydelsefull ökning på efterfrågan på platser på HVB-hem sedan året innan, då det var 38 personer inom regionen som var placerad på HVB-hem. Farsta har 27 av dessa platser, Enskede-Årsta-Vantör 15 platser och Skarpnäck 13 platser.

Regionen har ytterligare sju köpta platser på övriga stödboenden där Skarpnäck har fyra av platserna, Farsta två platser och Enskede-Årsta-Vantör en plats. Köpta boendeplatser på stödboenden har ökat sedan föregående års boendeplan, då regionen hade totalt tre platser.

Region östra söderort ser att vissa särskilda målgrupper inom äldreomsorgen ökar, som kräver anpassade och tillgängliga boendeformer. Antal äldre med psykisk ohälsa och/eller missbruk ökar inom äldreomsorgen med anledning av att fler ärenden än tidigare överförs från individ- och familjeomsorgen. Vidare bedöms även antalet äldre bostadslösa öka. Inom samtliga stadsdelsförvaltningar har behovet av denna typ av boendeinsatser ökat sedan föregående år, där fler platser köps gällande HVB-hem och övriga stödboenden än SHIS som tidigare stått för en relativt stor andel. Regionen anser att anledningen till att efterfrågan ökat är att seniorbostäder saknas inom staden i tillräckligt hög utsträckning.

Seniorboende

Antal seniorbostäder

Stadsdelsnämnd	Antal allmännyttiga hyresrätter	Antal bostadsrätter	Antal privata hyresrätter	Totalt antal
Enskede-Årsta-Vantör	60	0	0	60
Farsta	69	58	0	127
Skarpnäck	129	33	30	192
Östra söderort Totalt antal platser	258	91	30	379

Antal seniorbostäder uppdelat per stadsdelsnämnd och upplåtelseform.

Källa: Swecos rapport Framtidens behov av seniorboenden 2018

Enligt Swecos rapport om framtidens behov av seniorbostäder finns det totalt 379 seniorbostäder inom region östra söderort. Behovet är större än befintligt bestånd där det idag finns behov av ytterligare 689 seniorbostäder. Denna prognos är beräknat utifrån fördelning av seniorbostäder efter befolkningsstorleken. Fram till år 2040 finns behov av totalt 1814 bostäder, vilket innebär att ytterligare 746 bostäder behövs för att möta upp invånarnas behov inom regionen.

Region östra söderort delar de bedömningar som framkommer av både Micasas samt Swecos rapporter och ställer sig positiv till förslag och åtgärder som lyfts fram. Detta för att kunna möta framtida behov av boende hos målgruppen äldre som förutsätts öka kraftigt fram till år 2040. Regionen ställer sig således positiv till att staden planerar för byggande av fler seniorbostäder inom främst region östra söderort, men även inom övriga delar av staden.

När det gäller antal avslag på ansökningar om särskilt boende utifrån att den enskilde angett otillgänglig bostad som huvudskäl, har regionen under 2019 fattat totalt 26 avslagsbeslut utifrån detta.

Samlad analys utifrån behov och efterfrågan

Behovet av äldreomsorg förändras över tid vilket har flera orsaker. Några faktorer som kan påverka behovet är antalet äldre som lever längre och är generellt friskare samt att medellivslängden ökar vilket leder till ökat samboende. Vidare aspekter kan vara den medicinska och tekniska utvecklingen, en viss hälsoförbättring hos de äldsta och den ökande utbildningsnivån. Ökningen av antalet äldre innebär att regionen tillsammans med staden i övrigt är i

behov av en god framförhållning när det gäller planering och omfördelning av resurser samt samverkansbehov.

Region östra söderort har i nuläget ett överskott av platser på särskilt boende. Inom de närmsta åren bedöms omsorgsbehovet inom samtliga områden i regionen minska utifrån prognos från Sweco. Det rådet även ett överskott av platser sett till hela staden enligt den stadsövergripande boendeplanen för 2020. Utifrån detta så rekommenderas att vård- och omsorgsboenden med ett fåtal platser avvecklas då dessa är svåra att driva med en budget i balans samt kvalitetssäkra och utveckla. Därmed planerar regionen för att avveckla ett antal mindre vård- och omsorgsboenden under den närmsta tiden, samt använda dessa till andra ändamål om möjligt.

Utifrån statistik om flyttströmmar och verkställda beslut i staden, väljer de äldre inom region östra söderort i hög utsträckning ett vård- och omsorgsboende beläget inom den egna regionen. Boendetiderna på särskilt boende kan inte i nuläget anses ha någon större inverkan på beräkning av behovet av platser inom regionen.

Region östra söderort ser ett förändrat behov av boendeformer för de äldre där servicehus inte efterfrågas i lika hög utsträckning. Inom samtliga stadsdelsförvaltningar i regionen har behovet av andra boendeinsatser än särskilda boenden ökat sedan föregående år, där fler platser köps gällande HVB-hem och olika former av stödboenden. En förklaring till det ökade antalet HVB-placeringar är att antalet personer aktuella inom äldreomsorgen ökat, som har behov av samtidiga och samordnade insatser utifrån ett flertal verksamhetsområden. Äldreomsorgen är i behov av att utöka sin insatskatalog för att möta behovet hos den förändrade målgruppen. Vidare ser regionen ett behov av att samverka med individ- och familjeomsorgen behöver utvecklas, där bland annat kompetenshöjande insatser planeras att genomföras. Angående placeringar på SHIS ser region östra söderort att kommande tillskott av seniorboenden kommer minska behovet av denna typ av insatser.

Förutsatt att tillgången på seniorboenden inom region östra söderort ökar, bedöms det samlade behovet av vård- och omsorgsboenden inom regionen kunna minska och/eller den enskildes behov av att flytta till vård- och omsorgsboende kan skjutas på framtiden högre upp i åldrarna. Regionen bedömer även att ökad tillgång på seniorbostäder inom staden kan ha positiva effekter ur ett kommunalekonomiskt perspektiv. Om staden ska uppnå önskat resultat, exempelvis bidra till en flyttkedja som frigör lägenhetsyta på bostadsmarknaden, genom ökat antal seniorbostäder inom

staden, förutsätter detta att tillgängliga och framtida seniorboenden får en hyressättning som målgruppen kan och vill efterfråga.

Det finns även skäl att i planeringen utgå ifrån ett visst generellt utbudsöverskott. Det beror på faktorer såsom prognossäkerhet, utrymme för kundval, utomkommunala ansökningar, osäkerhet av tillgång till privata platser och andra kommuners planering (LOV), platser utnyttjas för korttidsvård eller evakueringsbehov/avveckling.

Antalet personer som är 65 år och äldre ökar framförallt mellan år 2030-2040. Regionen ser ett behov av att utveckla den statistik som finns att tillgå för att kunna göra mer säkra prognoser med syfte att skapa bättre förutsättningar för planeringen av stadens kommande ökande behov av olika boenden för äldre. Införandet av det nya digitala stödet Esset anser regionen är en, av säkerligen fler möjligheter, att kunna få ytterligare statistik och underlag i arbetet för ännu mera välgrundade analyser och prognoser om behoven.

Regionen kan i nuläget, inom vård- och omsorgsboenden som drivs med kommunen som huvudman, satsa på att kompetensutveckla medarbetare för att bättre tillgodose eventuella förändrade behov. Utöver det kan staden som helhet inför kommande nyproduktion fortsatt behöva ha med sig i planeringen att flexibelt kunna använda beståndet till att tillgodose ändrade behov, som exempelvis kunna inrymma profilplatser om ökat behov uppstår.